

Poljoprivreda

Novo ministrstvo za prehrano in oskrbo. Sklep ministrskega sveta je, da se ustanovi ministrstvo za prehrano in oskrbo. V njegovo pristojnost spada: oskrba prebivalstva s prehrano in z ostalimi življenjskimi potrebščinami, izdelava gospodarskega načrta za vso državo, preskrba surovin, njih razdelitev na posamezna podjetja, izvedba ukrepov zaradi ustvarjanja zaloga v državi, nadzorstvo nad cenami in pobiranje brezvestne špekulacije, vrhovna uprava in nadzorstvo nad delom industrijskih panog, ki se pečajo s proizvodnjo ter predelovanjem živil. Novemu ministrstvu bodo morala iti na roko razna druga ministrstva, banske uprave in ustanove, ki imajo nalogo oskrbovati državo in skrbeti za prehrano. Od trgovinskega ministrstva pride pod področje prehranjevalnega ministrstva nadzorstvo nad cenami in znana izvozna družba Prizad. Uredba stopi v veljavo z dnevom objave v »Službenem listu«.

Minister za prehrano. Za prehranjevalnega ministra je postavljen dr. Milan Protič, glavni ravnatelj Narodne banke v Beogradu. Prvi minister za prehrano je bil v Jugoslaviji dr. Anton Korošec. Koj po prevratu je bil podpredsednik vlade in je prevzel v tem položaju še ministrstvo za prehrano.

Uvedba nakaznic za kruh in moko. S 1. februarjem bo uvedena v vsej dravski banovini prodaja kruha in moke na nakaznice. Odrasla oseba bo dobila na mesec 4 kg pšenične moke ali 13,33 kg kruha. Po posebnih nakaznicah za otroke do šestih let znaša mesečna količina kruha 6,66 kg, od 6—14 let pa 10 kg kruha.

Vojni minister napovedal red pri bodočih vpoklicih na orožne vaje. Vojni minister je objavil 18. januarja ukaz, ki se nanaša na vpoklic k vojaškim vajam. Minister pravi v tem ukazu: »Obveščen sem bil, da je pri vpoklicu obveznikov na orožne vaje preteklo leto večkrat prišlo do tega, da so bili posamezni obvezniki klicani na vaje večkrat, včasih po petkrat, dočim nekateri obvezniki niti enkrat. Zgodilo se je, da je bilo med temi obvezniki največ takih, ki so gospodarsko slabše založeni, medtem ko bogatejši niso bili niti vpoklicani. Ker tak način vpoklicanja obveznikov slabo vpliva na moralo širokih slojev, naročam: 1. da pregledajo poveljniki posamezna vojna okrožja in doženejo, kolikokrat so se ponavljali večkratni vpoklici na orožne vaje. 2. Oni, ki so nepravilno klicali obveznike na vaje, bodo poklicani na strog odgovor. 3. Pri bodočih vpoklicih se omenjeni primeri ne bodo več ponavljali. Pri izdelovanju načrta za bodoče vpoklice se bo moralo paziti, da bodo

slabše stoječi obvezniki in njih živina ter vozovi klicani na vaje ob času, kadar niso neobhodno potrebni doma za kmečko delo, trgovino ali kako drugo gospodarsko panogo. 4. Poročila o nepravilnih vpoklicih v letu 1940. morajo biti vojnemu ministrstvu dostavljena do 15. februarja 1941.«

JNS in opice. Je res čudno zanimanje, ki ga kažejo nekateri JNS listi za opice kot prednike in roditelje človeka. To zanimanje je tako močno, da je nagnilo sarajevsko JNS glasilo »Jugoslovansko pošto«, da je objavila o pravoslavni praznikih ne članek o včlovečenem božjem Sinu kot Zveličarju človeka in

človeštva, marveč o opici kot roditelju človeka. Članek je bil pisan nemško od nekega nemškega profesorja, ki se znanstvenemu svetu ponuja kot strokovnjak za nauk o opičjem pokolenju človeka. Komur je tak nauk po godu, mu ga privoščimo. Nekaj pa ne moremo dovoliti, in to je trditev: »Znanstveno je dokazano, da je človek nastal iz opice.« Če za JNSarje zadostujejo dozdevni »znanstveni« dokazi, ni s tem rečeno, da so dokazi v resnici znanstveni. Vsi resni strokovnjaki in učenci odklanjajo nauk o opičjem pokolenju človeka kot popolnoma neznanstven. Trditev, da človek izhaja iz opice, je prav tako malo ali visoko znanstvena kot trditev, da je JNS stranka afriških ali azijskih opic. Mar mislijo JNS listi, da bodo s takimi laži-znanstvenimi trditvami dvignili jugoslovansko moralo?!

Novice iz domačih krajev

Zlati naročnik »Slov. gospodarja«. Te dni je poslal upravi »Slov. gospodarja« 50tokrat celoletno naročnino Martin Jesenek, urarski mojster in izvedenec za cerkvene ure iz Šmarja pri Jelšah. Zlati naročnik bo obhajal letos s svojo blago ženko Rozo dijamantno poroko. Daleč po Slovenskem znanemu urarskemu strokovnjaku se »Slov. gospodar« zahvaljuje za zlato zvestobo in mu iskreno čestita k redkemu ter izrednemu bisernemu jubileju z željo, da bi ga dočakal s svojo življenjsko tovarišico pri zdravju in duševni čistosti!

Glavna kuharica na dr. Koroščevi novi sveti maši dočakala 90 let. Na god sv. Neže je dočakala v Branislavcih pri Ljutomeru 90 let Marija Bratuša, preužitkarica. Jubilarica je bila na več kot 60 primicijah glavna kuharica. Najodličnejši novomašnik, na kojega primiciji je kuhala, je bil blagopokojni naš voditelj in minister g. dr. Anton Korošec. Bratuševa je pri 90 letih čila ter zdrava in se poslužuje očal samo tedaj, kadar šteje. Posestvo je izročila sinu Janezu, a še vedno pomaga na domačiji. O dr. Koroščevi primiciji pripoveduje, da je bilo na njej v lepo okrašeni »huti«, ki je stala pred hišo, 500 gostov. Dasi Koroščevi niso bili bogati in so imeli leseno hišo, pa so dobri ljudje toliko nanosili za pogostitev povabljenih, da je še ostalo. Primicija je trajala tri dni. Ko je ob koncu nove maše vprašal dr. Korošec Bratuševo za račun, ker se je toliko mučila in skrbela, je odgovorila, naj ji da, če hoče, za vse tri kuharice 30 goldinarjev. Dr. Korošec se je začudil in rekel: »Nisem mislil, da tako malo zaslužite!« Bog živi Bratuševo, da bi še dokaj let živela v zdravju in zadovoljstvu!

V smrt za bolno ženo. Jakob Kerbler, 71 letni delavec iz Vurmata, se je napotil k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, da bi se tamkaj posvetoval s svojimi znanci glede domačih zdravil za svojo bolno ženo, kateri ni mogel radi revščine poklicati zdravnika. Na težavni in zasneženi poti je obnemogel in so ga našli v snegu zmrznjenega na osamljenem mestu. Truplo so zapeljali k Sv. Duhu v mrtvašnico.

Med jokom izgubila 2000 din. Natararica Marico Goljat v Mariboru je zadela nesrečo. Ko se je vračala iz gostilne v Mlinski ulici, si je brisala med potjo solze za izvoljencem, s katerim se je poprej sprla. V robčku, s katerim si je utirala solze, je imela 2000 din in ti so ji padli nekje na tla in ob nje je.

Otrok se nevarno poškodoval s piščalko. Janez Simončič, triletni sinček delavca na Košakih pri Mariboru, je piskal okrog domače hiše na piščalko. Nenadoma je padel radi spodrsenja na piščalko, ki se mu je zabila skozi usta in hudo ranila grlo. Fantka so hitro spravili v bolnišnico.

Zmrznjenega so našli. Na Vologi pri »Lipici« v župniji Vransko so našli zmrznjenega 40 letnega Telesforja Razenštajna iz Šmartnega ob Dreti. Rajni je zapustil pet nedoraslih otrok.

Izpodsekana bukev ubila mladega gospodarja. Ivan Ogorevc, posestnik v Brezju v župniji Pišce pri Brežicah, se je podal s tovarišem v Bibičevo hosto v Rapovčah, da bi podrla bukev za drva. Izpodsekana bukev pa se je pri padcu iznenada okrenila tako, da se ji Ogorevc ni mogel umakniti. Deblo je pokopalo mladega gospodarja, ki je obležal na mestu mrtve z zdrobljeno glavo in prsnim košem. Smrtno ponesrečen zapušča ženo z malim otrokom.

Prvo bombardiranje iz zraka je bilo pred 90 leti v Benetkah. Leta 1849. so Avstrijci oblegali Benetke. Mesto je bilo že od l. 1814. pod avstrijsko oblastjo. L. 1848. pa je izbruhnil v Benetkah upor pod vodstvom nekakega advokata iz Miljeta. Benečani so oglasili svojo lastno republiko. Avstrijska vojska je mesto obkrožila in ga začela oblegati. Benečani so se Avstrijem upirali leto dni. Dne 22. junija 1849 so Avstrijci uporabili prvič v zgodovini zažigalne bombe. Na 200 majhnih balonov so privezali po 15 kg zažigalne snovi. Te balone so privezali na prave velike balone in ob ugodnem vetru odjadrali nad Benetke. Nad mestom so zažgali snov, ki so jo nosili baloni ter jih spuštali nad Benetke. Ne-

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»Ne! Ti nisi Judeža, ti si sebe igral. Ti si z Bogom in z ljudmi skregan.«

Kri mu je udarila v blede lice. Trmasto ji je odgovoril:

»Ne morem za to. Mene so ljudje takega napravili.«

»To je seveda najlaže, da krivdo na druge vališ,« mu je rekla zaničljivo.

»Ti! Ko bi bila ti v moji koži...! Jaz nisem imel nikoli kaj prida na svetu. Nimam doma in nikogar na svetu, ki bi mi dobro hotel.«

»A tako? In tvoja teta? Kaj pa ti ta drugega hoče kakor dobro?«

»Mo, Bog, teta! Da, ta je dobra. Ko bi le tako otročja in neumna ne bila! Sicer pa je nikoli ni doma. Zaradi nje bi lahko od lakote poginil in se sedemkrat na dan pogubil.«

»Ali te ni sram, da kaj takega rečeš? Ta revica naj bi zate delala, namesto da bi ti za oba pridelal!«

Zardel je ko kuhan rak.

»Saj ne pravim, da bi morala zame delati,« se je branil. »Saj ji dam večkrat kak denar in ne zahtevam od nje ničesar za to. Jem navadno tudi kje drugje. Pa pri domu bi naj več bila, da bi jaz ne bil zmeraj sam.«

3

»Meni se zdi, da nisi dosti sam in da imaš tovarišje že, le prave na.«

»Pa poišči mi bojšo, če jo najdeš! Vsa fara me mrzi, živa duša mi ne zaupa, vsega najhujšega me dolžijo, nihče mi ne privoščil prijazne besede; če se pridruživ katerim od tistih, ki so v veljavi, me gledajo ko garjevo ovco, da se rajši sam po pasje izgubim. Še poštenega imena mi ne dajo. Sam vrag bi se takega življenja naveličal.«

»Judež, pusti vraga na miru!«

»Viš, še ti nočeš za moje pošteno ime vedeti — sram te je, da bi ga izgovorila.«

»Pošteno ime si je treba zaslužiti, potem ti ga bo tudi vsak dal.«

»Ali sem tak hudobnež, da ne zaslužim poštenega imena?«

»Res ti delajo ljudje krivico, to kar rada priznam. Ali ti si sam tudi kriv.«

»Zakaj?«

»Ko zmeraj komu kaj na mrz narediš.«

»Komu sem kaj naredil?«

»Enega ti bom kar povedala: Gorniku, temu revnemu bajtljarju, si ponoči vodo na njivo napeljal.«

»Kdo mi more dokazati?«

»Če si pošten, ne boš tajil.«

»Tebi bom resnico povedal: da, res sem to storil! Gornik pa mi je hudobno besedo v obraz zagnal.«

»Človek, kakor si ti, mora hudo z dobrim vračati.«